

LÆSERNE MENER

OMVENDT CORONAPAS

Ove Dahl Kristensen, København: Coronapas igen? Nej, nu må vi vende det om. Kan vi i denne omgang nøjes med at genere de få, der ikke er færdigvaccinerede? Forbyd restaurantbesøg, biografure og tilsvarende aktiviteter for ilkevaccinerede. Indfør en bødestraf ved overtrædelse, og lad kontrollen foregå med stikprøvekontrol, som ved al mulig anden adfærdregulering i samfundet. Det hele handler om at få vaccineret dem, der synes, at de skal have lov til at sætte samfundets funktioner på spil. Det kan man gøre med et coronapas, men hvorfor ikke gøre det omvendt målrettet?

REGERINGSHEZT

Lone Riinitz, Søborg: Ingen kan beskyldte den danske journaliststand for at være røde lejesvende. Man kunne dog ønske sig, at bare en brøkdel af den nidkærlighed og glubskhed, som bliver statsministeren og hendes regering til del fra pressens side, havde være til stede under Anders Foghs og Lars Løkkes regeringer. Der havde vist været en del at komme efter. I den mere alvorlige del kan deltage i en ulovlig krig nævnes. Og hvad blev der i øvrigt af Irak-kommissionen?

Det er klart, at pressen skal forholde sig kritisk over for magthaverne. Det er deres job. Men pressen og oppositionens hetz mod Mette Frederiksen og hendes ministre er gået over gevind. Kunne man ikke forestille sig, at oppositionen brugte sine kræfter på at udvikle nye politikker i stedet for mere og mere fanatisk og febrilsk at hamre løs på den siddende regering? Kan det monstro være et tegn på, at de ikke har noget som helst at bidrage med?

NÆRHOSPITALER

Lise Sass Clemmesen, Nivå: Regeringens forslag om nærhospitaler afhjælper ikke det væsentligste problem i vores sundhedsvæsen, hvilket er manglen på uundværlige arbejdskraft. De uundværlige fagområder såsom sygeplejersker, jordemødre og sygehjælper skal ud over faglighed varetage omsorg og direkte kontakt til andre mennesker. Men disse fagområder savner prestige, er ikke ordentligt lønnet

og indebærer ofte problematiske arbejdsforhold. Også skolelæreres og pædagogers arbejdsforhold har ofte lignende problemer. For at stoppe flugten fra de udsatte arbejdsområder og øge tilgangen til fagene må regeringen hurtigst muligt tage fat på at løse disse problemer. Og nok med utraditionelle tiltag. Disse fag må have højere status. Forslaget om nærhospitaler kan vente, til de vigtigste problemer er klaret.

IT-DEPARTEMENTSCHIEF

Allan Moos, Rødovre: Det er skræmmende, at Statsministeriet tilsyneladende er så underbemandet, at der ikke er en it-afdeling, der kan varetage sikkerheden på computeren og mobilen. Det må være udfordrende, at departementschefen selv skal varetage opgaver om IT-sikkerhed ud over sine ministerielle opgaver.

ATOMKRAFT OG KLIMA

Holger Skjæring, Slangerup: Stor ros til Politiken for to hele debatsider 31. oktober 'Er atomkraft en del af løsningen eller et fatamorgana?'. Vi, der i mange år har forklaret, at atomkraft ikke udsender CO₂ og derfor kan modvirke klimaændringerne, bliver tit beskyldt for at påstå, at atomkraft er løsningen. Politikens formulering er mere objektiv. Så tak for den!

Der er kun to store, stabile og CO₂-fri energikilder i verden. Det er vandkraft og atomkraft. Desværre kommer COP26 nok især til at handle om de overordnede mål for CO₂-reduktionerne og meget lidt om de midler, der skal i spil for at afhjælpe problemerne. Jo, rigtig mange vil naturligvis arbejde for, at anvendelsen af kul, olie og naturgas skal reduceres. Men meget få vil nævne, at atomkraft bør erstattes især kul og olie på verdens mange kraftværker.

Men nu har Politiken ydet sit bidrag, som desværre nok ikke bliver læst op på COP26.

LOVHJEMMEL

Kai Holmgaard Just, Ry: Det er tragikomisk at overvære, hvordan oppositionen og stort set alle medier er gået i hysterisk selvsving vedrørende nogle fuldkomne ligegyldige spørgsmål om sms'er og

sletning af disse i forbindelse med aflivning af mink.

Minksagen drejer sig ganske enkelt om, hvorvidt der var lovhjælp til aflivningen. Her har Mette Frederiksen klart meldt ud, at der på grund af uvidenhed i Statsministeriet skete et grundlovsbrud med vedtagelsen om aflivningen i Folketinget. Derfor vil ansvaret i sidste ende ligge på statsministerens skuldre. Og så må Folketinget beslutte, om det tør stille statsministeren for en rigsret på det grundlag. Minkkommissionen kan sådan set godt indstille sin ligegyldige undersøgelse, medmindre man vil tage stilling til, om der var lovhjælp eller ej. Nogle juraeksperter har anført, at der muligvis var lovhjælp, fordi landet stod i en nødsituation, der kan sidestilles med undtagelsestilstand. Det er det interessante.

EN ULØSELIG OPGAVER

Jørgen Villy Madsen, Jægerspris: COP26-opgaven er uløselig. Det er ikke muligt at holde temperaturen og CO₂-udslippet nede. Kendsgerningen er, at vi fremover vil opleve stigninger, der er resultatet af århundreders accelererede umådeholdne ressourceforbrug. Vi skal tilpasse os de nye tider, som vi selv har skabt.

Kapitalisme muliggjorde velstand i et fantastisk omfang, fordi vi ikke betalte for den. Det kommer vi til nu. Vi har ikke noget valg, hvis man ser borts fra valet mellem at gøre noget eller lade være med at gøre noget.

Lige meget hvilken mulighed vi vælger, bliver resultatet det samme. En lang række brande, ørkenområder, skybrud og oversvømmelser vil ramme globalt i større og kraftigere udgaver. Vi kan ikke engang standse de nuværende katastrofer.

Mennesket kan forberede sig på en kaotisk fremtid med ufattelige omkostninger i form af menneskeliv og blodige stridigheder om stadig færre overlevelsesmuligheder. Medmindre vi allerede nu gør det nødvendige, som vil betyde børnebegrensning og fordeling af de rester, der bliver muligt at dele. Men sådan er det egoistiske, liberale og kapitalistiske menneske jo slet ikke indrettet, så det bliver vi nødt til at se bort fra. Andre forslag?

DAGENS CITAT

Tænk engang, hvis Mette Frederiksen bare sagde tingene, som de faktisk er: At aflivningen af mink var en ulykkelig fejl med store menneskelige og økonomiske omkostninger. Og at hun, som har centraliseret og komprimeret magten, selvfølgelig tager det fulde ansvar. Så ville hun i det mindste leve op til egen selvforståelse. Og give vælgerne en mulighed for at tage stilling. Eller sagt på en anden måde: Statsminister, du har magten og dermed også ansvaret. Lev med det. Martin Krasnik, ansvarshavende chefredaktør. I Weekendavisen

Mette Frederiksen, sådan skal vi ikke tale til hinanden

MINKSAGEN

SIMON SINHA HANSEN, 9.KLASSE, DYSSEGÅRDSSKOLEN

KLOKKEN SLÅR 20, og pressemødet i statsministeriet gik i gang. Som en ung mand, der interesserede sig for politik, sad jeg klisteret til fjernsynet sammen med min familie. Jeg er en af dem, som er stolt af den måde, coronakrisen er blevet håndteret på i Danmark. Restriktionerne og nedlukninger har taget hårdt på os unge, men de har været nødvendige. Længere er det ikke! Så nej, mit projekt er ikke at demonisere regeringen. Minksagen går sin skæve gang, og jeg - som sikkert mange andre danskere - har tillid til, at der er ikke nogen, der bevidst forhindrer deres arbejde. Ja, der kan ske fejl, og så længe vi indrømmer fejlen og gør, hvad vi kan for, at det ikke gentager sig, så er det vel OK? Det er i hvert fald det, de fleste danske børn og unge er opdraget med.

Tilbage til pressemødet! Landets statsminister og justitsminister har stillet sig til rådighed for at svare på en række spørgsmål, der er rejst i forbindelse med slettede SMS'er og regeringens samarbejde med minkkommissionen. Om der er tilstrækkelig klarhed i forklaringerne, som dagens hovedpersoner kom med, kan jeg ikke vurdere - det er der sikkert delte meninger om. Dog er der noget, jeg kan udtale mig om, og det er statsministerens holdning til, den måde man tilsyneladende taler til hinanden på. Jeg citerer landets statsminister:

»Der kan ryge en finke af panden. Lev med det. De steder, hvor man ikke kom hurtigt ud af startboksen, døde folk af corona. Så hvis der har været brugt et direkte sprog, skyldes det, at embedsmændene ikke har siddet og tænkt over formuleringerne. Det er jeg taknemmelig for. For

det var ikke det, de skulle bruge deres tid på«.

Det er, som om der går overbudsleg mellem statsministeren og justitsministeren i at forsøre tonen i sms'erne. Landets justitsminister, Nick Hækkerup, tilslutter sig statsministeren og siger:

»Jeg har også et sprog, når jeg er sammen med mennesker, som nogen sikkert ville blive stødt over. Det bliver lidt nypuritanisk underligt, det her med at vi alle

Jeg havde svært ved at tro, at jeg havde hørt det rigtigt. Har vi virkelig en regeringsleder og en justitsminister, der står og legitimerer, at en grim tone er i orden

skal tale nyklassicistisk og bibelsk til hinanden«. Krisekommunikation kan være barsk, og derfor må danskeren ikke stille spørgsmålstegn ved den måde, man taler eller skriver til hinanden på! Dermed er der sat punktum i kritikken. Jeg havde svært ved at tro, at jeg havde hørt det rigtigt. Har vi virkelig en regeringsleder og en justitsminister, der står og legitimerer, at en grim tone er i orden, fordi man er presset? Det føles, som om man bliver kategoriseret som alt for tyndhudet, hvis man ikke er enig i deres betragtninger. I mine øjne er udtalelserne både arrogante og sarkastiske.

Det rejser et andet spørgsmål - hvornår er det legitimt at udtale sig sådan? Det er vel ikke kun under coronakrisen, man er presset? Gælder det den almindelige dansker, der er presset på sit arbejde? Gælder det virksomhedslederen, hvor økonomien kradsler? Gælder det to voksne, der er midt i en skilsmisse? Og gælder det os unge, som dagligt oplever et fagligt og socialt pres? Eller gælder reglen kun for regeringer?

Lad mig overføre det til en hverdagsituation fra mit unge liv. Jeg antager, at jeg indgår i et eksamensprojekt med en makker, hvor meget er på spil. Jeg bidrager ikke i tilstrækkelig grad, og min makker er forståeligt nok frustreret og presset på grund af mit manglende engagement. Han føler, at jeg står i vejen for, at projektet kan leve op til hans ambitioner. Han reagerer ved at give mig nogle barske meldinger om min uuelighed. Jeg taler med vores lærer og han/hun siger, »Simon, lev med det«. Lyder det godt i dine ører, Mette Frederiksen? Dermed ikke sagt, at jeg ikke skal have klart budskab om, hvad der forventes af mig, men et klart og umisforståeligt budskab kan vel godt leveres i et pænt sprog.

DER ER SIKKERT NOGLE, der vil sige, at det er latterligt at sammenligne gruppearbejde i folkeskolen med håndtering af coronakrisen. Og hvad ved jeg som en 15-årig ung om krisehåndteringer? Det er skam rigtig nok - jeg ved ikke ret meget. Dog vil jeg tillade mig at sætte spørgsmålstegn ved, om grimt sprog leder hen til bedre eller mere effektiv krisehåndtering. Hænger handlenkraft per automatik sammen med barsk tone? Det er den underliggende hentydning i Mette Frederiksens forsvar for tonen i sms'erne. Den præmis køber jeg ikke.

Jeg har en indædt tro på, at det altid kan betale sig at tænke over, hvad effekten af det, vi siger eller skriver, er på andre. Det er en del af den dannelse, som Danmark har en stol tradition for. Det bliver vi opdraget med i daginstitutionen, ni år i grundskolen og i familien. I min skole debatterer vi det barske sprog blandt unge på sociale medier. En debat, som har fået mig til at tænke over min egen ageren. Så nej, Mette Frederiksen - jeg skal ikke 'leve med det', og forhåbentlig er der andre unge mennesker som mig, der heller ikke skal leve med det. Et kæmpe nej tak herfra til din befaling!

Bertelsens sprogbrug gør mig utilpas

MINKSAGEN

HANS HANSEN, LEKTOR

»LUK LORTET«, skrev departementschefen i en sms. Personligt har jeg ingen nære relationer til nogen minkavlere. Jeg har ingen særlig forkærlighed for erhvervet, og jeg erkender, at landet befandt sig

i en på mange måder kritisk situation, da denne sms blev skrevet og sendt.

Det er dybt beskæmmende

PÅ DEN anden side må det vel også erkendes, at minkavl på det tidspunkt var et lovligt erhverv, som gav udkomme til henved 6.000 mennesker. Det er dybt beskæmmende, at departementschefen på denne måde desavouerer og nedgør en stor gruppe mennesker, som hun tilsyneladende er parat til uden eftertanke at fratage levebrød, hjem og eksistensgrundlag. Jeg føler mig utilpas, når jeg tænker nærmere over sagen. Hvordan vil disse 'høje myndigheder' se på mig, på mit liv, på min tilværelse? Er det med samme ligegyldighed? Vil jeg blive omtalt og vurderet på samme respektløse facon?

KRONIKEN
6. november 2021

Stop systematisk overbookning på fødeafdelingerne

LIS MUNK

Gang på gang hører vi om travlhed på fødegangene, men hvad er egentlig årsagen til problemerne? Miseren bundner i en systematisk undernormering af jordemødre på fødegangene.

DET ER almindeligt kendt, at nogle flyelskaber overbooker ruterne. Når der ikke er det kalkulerede frafald af rejsende, så står der flere i gaten parat til at board, end der er pladser i det ventende fly.

Selskabet lokker med en økonomisk kompensation og forplejning i ventetiden for at få nogle af passagererne til melde sig til at vente til næste afgang. Ofte ender det i en win-win-situation, hvor flyene fyldes op, og en eller flere passagerer kommer lidt senere frem, men med et behageligt økonomisk plaster.

Det er nok mindre kendt, at man også på fødegangene benytter sig af en praksis, hvor man systematisk overbooker.

I denne sammenhæng er det kvinder i fødsel, der er for mange af, og her kan man ikke købe sig ud af overbookningen.

Det er kroppen og biologien, der styrer, hvornår en fødsel går i gang, og selv nok så meget økonomisk kompensation kan ikke ændre på det faktum. En fødsel kan ikke sættes på pause, den kan ikke udsættes, og den kan ikke som en brækket arm vente med at få gips på.

Når det så ofte går galt på vores fødegange, hvor fødende først får tildelt en fødestue og en fast jordemoder langt henne i forløbet eller ligefrem bliver afvist og må køre videre til en anden fødegang, så skyldes det ganske enkelt, at normeringen på fødegangene ikke tager højde for et stort udsving i antallet af daglige fødsler.

Der er urimeligt pres på de danske fødegange. Arkivfoto: Joachim Adrian

EN HELT NY opgørelse gennemført af Nordic Healthcare Group for Jordemøderforeningen dokumenterer den store variation, der er i arbejdsbelastningen på vores fødegange.

På et fødested med 7.000 fødsler om året svinger det daglige antal fødsler mellem

6 og 30 med et gennemsnit på 17 fødsler i døgnet. På en mindre fødeafdeling med 2.200 fødsler om året er spredningen på 0 til 14 fødsler i døgnet med et gennemsnit på 5.

På trods af den store spredning i arbejdsbelastning på fødegangene har re-

gionerne på langt de fleste fødesteder valgt at normere efter det gennemsnitlige antal fødsler. Nogle steder endda under gennemsnittet.

Det eneste styringsværktøj er et regneark og et lønbudget, frem for at

der planlægges efter det reelle behov. Det betyder, at der ikke er kapacitet til at håndtere udsving, så når antallet af fødende overstiger det daglige gennemsnit af fødsler, er der ganske simpelt ikke jordemødre nok på arbejde til alle fødende.

På de dage vil der være fødende, der ikke kan have en jordemoder hos sig i de 12 timer, en fødsel i snit varer. Det vil også være de dage, hvor jordemødre må forlade en fødende for at tilse en anden, og hvor der ikke er tid til pauser. Og det er de dage, som vi har fået så levende beskrevet af både kvinder og jordemødre gennem måneder, hvor det hele ramler sammen, fordi der er flere fødende end jordemødre.

Det kan selvfølgelig ske en gang imellem på et svært forudsigeligt felt som fødsler, der ikke kan planlægges eller udsendes.

Men den nye analyse viser, at det ikke kun sker sporadisk. Det sker hver tredje

■ Det er blevet dyrere at få råd til strøm og fødevarer, og det sætter centralbankbosserne under pres for at hæve renten. Chefen for Den Europæiske Centralbank, Christine Lagarde (billedet), har indtil videre holdt renten i ro. Foto: Kai Pfaffenbach/Ritzau Scanpix

Pengepolitik. Nu er det på tide at stramme op

Verden er kommet buldrende tilbage fra coronakrisen, inflationen begynder at presse sig på, og centralbankerne begynder at stramme pengepolitikken. Det er fornuftigt.

ANALYSE

MIKAEL MILHØJ, CHEFANALYTIKER, DANSKE BANK

Jeg har været bankøkonom i 10 år, og jeg husker ikke at have stået i en situation tidligere, hvor verdensøkonomien har været præget af så mange uvisheder og politiske dilemmaer som nu. Jeg plejer at sige, at det er godt nyt, når økonomer ikke fylder så meget i mediebildet. Det betyder, at det hverken går for hurtigt eller for langsomt.

Men sådan er situationen bare ikke i øjeblikket. Det er svært at åbne en avis, uden økonomer kommenterer på historier om lange leveringstider, højere fragtrater, højere råvarepriser, chipmangel, tomme hylder, mangel på kvalificeret arbejdskraft og stigende inflation. I virkeligheden er det et udtryk for, at økonomien er kommet tilbage på sporet efter coronakrisen, og det er på tide at stramme den økonomiske pengepolitik.

FOR AT forstå den nuværende økonomiske situation bliver man nødt til at se tilbage på coronakrisens påvirkning på økonomien. Covid-19 ramte verdensøkonomien som et granatbombe, hvor den økonomiske aktivitet gik i stå, og hvor investorerne var bange for en langvarig og dyb økonomisk nedtur. Den økonomiske nedtur var dyb, men også meget kortvarig, bl.a. fordi politikerne og centralbankerne, nok belært af erfaringerne fra finanskrisen, lempede finans- og pengepolitikken markant.

Det betød, at mange mennesker ikke oplevede et stort indkomstab.

Samtidigt lærte vi at leve med virus, da vi i stedet for at bruge penge i den såkaldte oplevelsesøkonomi, dvs. på rejser, restauranter, biografer mv. brugte penge

på at købe varer. Dermed blev forbrugsmønstret i mange lande skævvredet. Og selvom der er kommet godt gang i verdensøkonomien igen, opfører økonomierne sig ikke helt normalt. Forbruget er stadig skævvredet, ikke mindst i USA, hvor vareforbruget er tæt på 9 procent højere, end hvad det ville have været, hvis det ikke var for coronakrisen.

“**Centralbankernes pengepolitik er ikke længere afstemt med den aktuelle økonomiske situation og deres mandat om at holde inflationen stabil og lav på omkring 2 procent**”

har gjort det svært for mange virksomheder at følge med efterspørgslen. Det er derfor, at flaskehalse fylder så meget i det økonomiske medie billede i øjeblikket. Samtidigt er renterne meget lave, og

pengepolitikken skubber derfor stadig til økonomien.

OVER TID vil flaskehalse i industrien betyde, at priserne bør stige. Det har vi allerede set tegn på. Inflationen i USA er nu over 5 procent, hvilket er det højeste siden en meget kort periode i 2008. Ellers skal man tilbage starten af 90'erne for at finde højere inflationsrater. Det samme gør sig gældende for euroområdet, hvor inflationen nu er over 4 procent. Selv hvis man trækker de stigende fødevarer- og energipriser fra, så ligger inflationen i både USA og Europa på højere niveauer, end vi har været vant til længe. Risikoen er, at inflationen bider sig fast, ikke mindst fordi forbrugerne nu også forventer, at inflationen vil være høj i flere år.

Det er netop derfor, at centralbankerne på tværs af lande og regioner bevæger sig i retning af strammere pengepolitik. Centralbankernes pengepolitik er ikke længere afstemt med den aktuelle økonomiske situation og deres mandat om at holde inflationen stabil og lav på omkring 2 procent.

Her i starten handler det formentlig mere om at løfte foden fra speederen end at træde på bremsen. Men de udmeldinger, vi hører nu, tyder på en bredere

trend og enden på den meget lempelige pengepolitik efter coronakrisen. Norges Bank og den newzealandske centralbank har allerede sat renten op, og flere rentestigninger er på vej. Den britiske centralbank rasler med sablen og signalerer, at den første rentestigning kommer inden for et par måneder. Verdens mest magtfulde centralbank, den amerikanske Federal Reserve, er ved at stoppe sine milliardstore støtteopkøb af værdipapirer og sætter nok renten op til næste år. Den Europæiske Centralbank med Christine Lagarde i spidsen, der grundlæggende styrer de danske renter på grund af vores fastkurspolitik, halter dog efter. Men man har også bedre råd til at være tålmodig, fordi inflationen har været meget lav i flere år forud for coronakrisen.

HAR MAN begået en fejl ved at føre en lempelig pengepolitik, der ikke har været helt afstemt med resten af økonomien? Det mener jeg ikke. Jeg vurderer klart, at det var rigtigt, at centralbanker og politikere lempede den økonomiske politik markant. Det er faktisk på mange måder et tegn på succes, at verdensøkonomien allerede nu er i en situation, hvor centralbankerne kan tillade sig at stramme igen. Jo hurtigere man reagerer, jo hurtigere

kan økonomierne komme på fode igen, og jo hurtigere er det passende at stramme igen.

Det er generelt vigtigt at være ydmyg, når man laver prognoser. Normalt kan vi økonomer godt lide at sammenligne med tidligere episoder i historien, der minder om den nuværende. Vi har bare ikke prøvet at komme ud af en pandemi før, og derfor er den økonomiske sigtbarhed også markant mindre, end den plejer at være. Det gælder også for centralbankerne.

Jeg ser dog grundlæggende set stadig lyst på de økonomiske udsigter trods udfordringerne. Med en strammere økonomisk politik og et mere normalt forbrugsmønster, så snart der kommer styr på pandemien, så behøver problemer med flaskehalse og høj inflation ikke at bide sig fast. Vi skal dog nok et godt stykke ind i 2022, før situationen bliver bedre. Strammere økonomisk politik behøver heller ikke at betyde, at opsvinget går i stå, så længe den er afstemt med konjunkturerne. Jeg forventer derfor, at verdensøkonomien vil vokse i et tempo på linje med, hvad vi var vant til før coronakrisen. Hvis jeg får ret, er det også godt nyt for en lille, åben økonomi som den danske.

Stop systematisk overbooking på fødeafdelingerne

dag året rundt, altså 125 dage om året.

Der er dermed ikke tale om enkeltstående peaks, undtagelser eller ekstreme situationer, men om situationer, der forekommer hver eneste uge.

På landsplan svarer det til, at ca. 20.000 fødende om året ikke er sikre på, at der er en jordemoder til at lytte på barnets hjertelyd under fødslen, eller på at få den nødvendige omsorg i den livsomsveltende situation, en fødsel er.

Tusindvis af gange må der gås på kompromis med fagligheden, trygheden og i sidste ende patientsikkerheden. Og mange tusinde gange om året må jordemødre kaldes ind på deres fridage, eller de bliver nødt til at blive, efter at deres vagt er slut.

DE MANGE DAGE med kapacitetsproblemer påvirker i særdeleshed de fødende, men presser også jordemødrene.

For kvinderne giver det utrygge forløb og situationer, hvor de ikke får den sikkerhed, som en fødsel på en specialafdeling bør give.

Fødende får ikke en fødestue, når de har behov, og ikke kan opstave udskydes. Det kan være planlagte igangsættelser, syning af bristninger, hjælp til amning og undervisning af studerende.

Som en sidste udvej på en overbelastet fødegang må vi afvise kvinder i aktiv fødsel og sende dem til et andet fødested, der lige denne dag har bedre plads og tid.

I 2020 skete det for 400 kvinder, primært på landets store fødesteder, og ikke kun i hovedstaden. Det er dokumenteret, at utrygge fødselsoplevelser kan give langvarige psykologiske eftervirkninger, og travlhed øger risikoen for fejl.

“**Tusindvis af gange må der gås på kompromis med fagligheden, trygheden og i sidste ende patientsikkerheden**”

hed.

Ofte må jordemødrene selv kompensere for manglende kolleger, på den måde at deres planlagte vagt forlænges, og de kaldes på vagt på fridage.

INGEN KAN være tjent med de aktuelle forhold på fødegangene. Hverken de gravide eller jordemødrene.

De gravide og fødende har ikke noget valg. De må tage til takke med en utilstrækkelig omsorg, der måske følger dem videre i livet og påvirker eventuelle kommende graviditeter, hvis det ikke direkte kompromitterer sikkerheden for mor og barn.

Jordemødrene har mulighed for at sige fra, forlade jobbet på fødegangen og bruge deres uddannelse på andre måder eller måske helt forlade faget. Og det har de gjort i tiltagende grad gennem flere år som resultat af belastede arbejdsforhold, hvor de ikke kan gøre deres arbejde fagligt forsvarligt, og hvor de konstant må tage ekstra vagter for at få skemaet til at

hænge sammen. Som konsekvens af den lave normering forlader mange jordemødre de offentlige fødesteder. Mere end hver tredje jordemoder med autorisation er i dag ikke regionalt ansat, og en analyse viser, at hver tredje jordemoder har forladt fødegangen efter i snit 36 måneder. Omkring 15 procent af jordemødrene bruger i dag slet ikke deres autorisation.

På flere af hovedstadens sygehuse er den årlige personaleomsætning på 15-20 procent, hvilket er både dyrt og ineffektivt. Og viser problemet bøjet i neon.

Mange jordemødre forlader ikke bare fødegangen, de forlader faget helt. Den frastømning forstærker den negative spiral, og i hovedstaden er mere end 10 procent af jordemoderstillingerne ledige. I Region Sjælland er 13 procent ubesat.

Det vurderes, at næsten 500 jordemødre i dag ikke bruger deres autorisation, hvilket svarer til knap 15 procent. Det er spildte ressourcer og samfundskroner, når en dyr uddannelse ikke bruges, og viser en uholdbar situation med store arbejdspladsmæssige udfordringer, som de regionale arbejdsgivere står over for.

Det vidner også om, at jordemødrene findes derude. De vil bare ikke arbejde under de givne omstændigheder, hvor det mere er reglen end undtagelsen, at man må bede en kvinde i fødsel om lige at vente lidt længere på, at hun kan få sin egen jordemoder.

ENHVER SUND arbejdsplads har beredskab til at håndtere både ferieperioder og andet fravær – for eksempel sygdom. Den sunde arbejdsplads har indrettet sig efter de opgaver, der skal løses, og efter opga-

“**Ingen kan være tjent med de aktuelle forhold på fødegangene. Hverken de gravide eller jordemødrene**”

vernes natur. Det kunne også lade sig gøre, når det drejer om fødsler. Men i stedet for at tage udgangspunkt i de basale forhold, der skal være i orden, når familien skal forøges – tid, nærhed og individuel omsorg – så har de offentlige sygehuse og politikere gennem årtier effektiviseret svangreomsorgen ind i stadig større enheder og elimineret kvinders valgmuligheder både i graviditet og ved fødslen.

Der er to forhold, som jeg anser som helt afgørende for den krise, som svangreomsorgen befinder sig i: dag, normeringer, der ikke tager højde for fødslers uforudsigelighed, og alt for store fødeafdelinger.

Over en periode på 30 år er antallet af fødesteder mere end halveret – fra 53 til i dag 24. Dertil kommer flere fødeklinikker i tilknytning til hospitalerne, der også blev lukket, primært op gennem 00'erne. Vi skal have vendt udviklingen, og første skridt må nødvendigvis være at give mulighed for en ordentlig grundnormering på vores fødegange, så vi kan sikre én jordemoder til én fødende.

Vores fødesteder varierer meget i størrelse fra Bornholm, der i 2020 havde 297 fødsler, til Hvidovre Hospital, der samme år havde 7.087 fødsler. Fødselstallet på landsplan var i 2020 på 60.937, og alle regioner forudser en stigning i fødselstallet i de kommende år. Prognoser siger, at tal-

let vil stige med op til 15 procent frem til 2030.

Men uanset fødestedets størrelse og placering skal der være hænder nok til, at alle kvinder kan sikres en jordemoder, der kan være til stede, lige fra det øjeblik kvinden har behov for det, til familien går ud fra fødestuen klar til det nye forældreskab.

Ifølge Sundhedsstyrelsens egne anbefalinger bør en kvinde have en jordemoder kontinuerligt til stede under fødslen og de første timer efter fødslen. Føls. ved at det er den samme jordemoder, som tager imod dem ved ankomst, føder med dem og også vejer og måler barnet og gennemfører efterfødselsamtale og opfølgning. Det er parametre, som de fødende vægter højt, og som der politisk er et ønske om at styrke.

Ret til kontinuerlig jordemoderstøtte under graviditet, fødsel og den første tid efter fødslen var en del af det borgerforslag, som et stort flertal i Folketinget vedtog i foråret.

Kontinuerlig tilstedeværelse af en jordemoder under fødslen har både dokumenteret værdi og sundhedsmæssig effekt, da det giver flere ukomplicerede fødsler, mindre behov for smertelindring og nedsætter risikoen for indgreb.

Økonomerne har beregnet, hvad det vil koste at bemande fødegangene, så flere fødende kan være sikre på, at der er en jordemoder, der kontinuerligt kan tage sig af dem under hele fødselsforløbet. I dag er mange fødeafdelinger bemandet til at kunne varetage det gennemsnitlige antal fødsler. Hvis man for eksempel vil have, at der skal være en dækning på 85 procent, vil det koste 100 millioner kro-

ner mere om året. Men de penge er godt givet ud, set i lyset af at en bedre normering vil bidrage til, at flere jordemødre søger ansættelse på de regionale arbejdspladser. Det vil igen føre til, at der kan spares på overarbejde og på brug af private vikarbureauer og ved et forventet lavere sygefravær.

DER VIL ALTID være peaks, dage, hvor vi er i rødt og må løbe meget stærkt for at give de fødende og familierne den omsorg og behandling, de har brug for og krav på.

Det handler om, hvor ofte vi vil acceptere, at det ramler sammen på vores fødegange.

Det er politikerne, der bestemmer kvaliteten i vores sundhedsvæsen. Det er således også politikerne, der bestemmer, hvilken normering der skal være på fødegangene.

Er det godt nok, at der en tredjedel af tiden ikke er nok jordemødre til at tage sig af de fødende, og at der derfor hvert år er tusindvis af fødende, der ikke har en jordemoder hos sig under hele fødslen?

Selvfølgelig er det ikke godt nok, og det vidner den store opmærksomhed både blandt politikere på Christiansborg og i regionerne også om Det er nu, en holdbar aftale skal forhandles på plads.

Jeg kan kun på det kraftigste opfordre sundhedsminister Magnus Heunicke til at stå ved sine løfter om, at forholdene på fødegangene skal forbedres kraftigt.

Den første forbedring, der skal til, og som er udgangspunktet for, at vi kan tilbyde kontinuitet og tilstedeværelse, er normeringer, der giver os mulighed for at favne alle fødende. Ikke kun et gennemsnit af dem.